

Predgovor

Projekt Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC-a) u Zagrebu započeo 1982. godine, velikim se odazivom hrvatskih muzejskih ustanova nastavio i u 2003. godini. Skupljanje muzejskih tiskovina i njihova prezentacija u okružju drugih hrvatskih izdavača i nakladnika za hrvatske je muzeje trajni izazov, ali i mogućnost šire prezentacije izvan muzejskih prostora. Osim toga, brojnost godišnje izdavačke proizvodnje, bogatstvo njezina sadržaja te atraktivnost i prepoznatljivost izgleda muzejskih publikacija pronašli su svoju stalnu publiku čiji se broj i interes iz godine u godinu povećava.

Ovogodišnju inicijativu MDC-a podržalo je 98 muzeja, galerija, zbirki i muzejskih udruga iz 55 gradova i mjesta Hrvatske te je priređena 22. izložba izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija. Skupljeno je čak 503 nova naslova tiskanih i netiskanih publikacija, 186 plakata te brojne razglednice i drugi promidžbeni materijal. Izložba se, kao i prethodnih godina, održava na INTERLIBERU, najvećemu hrvatskom sajmu knjiga s višegodišnjom tradicijom i brojnom publikom.

Najveći broj u cjelokupnome muzejskom izdavačkom korpusu i ove godine zauzimaju katalozi koji su pratili povremene muzejske izložbe (oko 400 novih naslova). Među njima su pak najbrojniji katalozi likovnih izložaba koje su javnosti prezentirale umjetničko stvaralaštvo suvremenih mladih umjetnika i već renomiranih ili pak nedovoljno afirmiranih starijih naraštaja. Kontinuitet skupnih izložaba koje se održavaju godišnje ili u nekom drugom redovitom vremenskom intervalu zabilježili su i njihovi popratni katalozi (37. lički likovni anale u Gospiću, 23. akvarelistička kolonija "Sava" u Slavanskom Brodu, 18. slavonski bijenale, 16. zadarski Plavi salon, 7. trijenale hrvatskog kiparstva i 3. trijenale hrvatskog crteža u Zagrebu, 3. zagorski likovni salon u Krapini itd.). Muzeji su priređivali izložbe iz svojih fundusa (npr. stereoskopska fotografija iz Muzeja grada Zagreba, cehovske diplome iz Gradskog muzeja Vinkovci, Egipatska zbirka iz Arheološkog muzeja u Dubrovniku, Zbirka liječništva i ljekarništva Muzeja grada Koprivnice), javno predočivali muzejske akvizicije, donacije i ostavštine, kao i rezultate najnovijih muzejskih stručnih i znanstvenih radova. Izložbama i popratnim katalozima popraćena su arheološka istraživanja (antičke nekropole Istre, Erešove bare Narona, Lobar, Asseria, Salona, rimski kompleks Ciglenice u Osekovu, Štrbinci kod Đakova, srednjovjekovna groblja Konavala, Mujina pećina itd.), etnografska

terenska istraživanja (narodni običaji uz blagdane, tradicijski obrti, graditeljstvo i namještaj, nošnje itd.). Uz velike izložbene projekte poput *Arhitekture historicizma u Rijeci 1845. – 1900.* (Muzej moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci) ili *Kolomanova puta* Hrvatskoga povijesnog muzeja, muzeji su obrađivali različitu zavičajnu i nacionalnu tematiku o znamenitim ličnostima ili obiteljima, obljetnicama ustanova, sportskih i kulturnih udruga. Uz Papin pohod Hrvatskoj muzeji u Vukovaru, Iloku, Našicama i Osijeku priredili su izložbe sakralne tematike prezentirajući sakralnu baštinu Slavonije.

Važno mjesto u muzejskoj izdavačkoj produkciji zauzimaju katalogi koji opisuju i kataloškim jedinicama prate nove stalne muzejske postavbe. Renomirani muzejski stručnjaci iscrpnim su katalogima predstavili Zbirku Marton te Zbirku Richter iz Zagreba, Zbirku sakralnog kiparstva te Zbirku kamenih spomenika Hrvatskoga povijesnog muzeja iz Zagreba, Zbirku Biškupić iz Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Etnografski odjel Gradskog muzeja Vinkovci, Muzej Matije Skurjenija iz Zaprešića, novi stalni postav Memorijalnog muzeja Ivana Gorana Kovačića iz Lukovdola. Društvo muzealaca i galerista Istre priredilo je pregledan vodič kroz muzeje i galerije Istre.

Monografskim su pregledima i stručnim studijama obrađene različite tematike u skladu sa sadržajnom specijalizacijom muzeja. Dom likovnih umjetnika “Ivan Meštrović” dobio je spomenicu uz 65. obljetnicu djelovanja, Spomen-područje Jasenovac pokrenulo je biblioteku “Kameni cvijet” kojom publicira temu koncentracijskih logora u Hrvatskoj. Hrvatski muzej naivne umjetnosti u svojoj je biblioteci objavio studije i eseje Vladimira Crnkovića, Muzej grad Iloka istražio je značajne zavičajnike, luka i grad Ploče predstavljeni su reprezentativnom monografijom.

Svake godine muzeji priređuju i likovne monografije čiji su autori povjesničari umjetnosti i muzejski stručnjaci. Najnovije monografije u izdanju muzeja dobili su Gordana Špoljar Andrašić, Mladen Grčević, Antun Motika, Slavo Striegl, Tomislav Gotovac, Grupa Gorgona, petrinjski likovni umjetnici.

U organizaciji muzeja održan je i niz stručnih i znanstvenih skupova koji su popraćeni zbornicima izlaganja ili sažetaka. Neki od njih su *Prvi skup muzejskih pedagoga* (Hrvatsko muzejsko društvo, 2001.), *Muzeološko savjetovanje o ulozi i značaju prirodoslovnih muzeja*

(Rijeka, 2002.), *Skulptura na otvorenom* (Klanjec, 2003.), *Lukovo kroz povijest* (Senj, 2002.), *Život otočanke* (Zadar, 2002.).

Ovogodišnji Katalog muzejskih publikacija sadržava i popis 22 publikacije na elektroničkome mediju (18 CD-ROM-ova i 4 DVD-a). Hrvatski školski muzej iz Zagreba svoj je opsežni katalog stalnog postava publicirao i na multimedijском dvojezičnom elektroničkom katalogu na CD-ROM-u. Bogata slikovna i tekstualna građa opisuje osnutak i razvoj Muzeja, stalni postav uz virtualnu šetnju, popis i kataložne podatke izloženih muzejskih predmeta, izdavačku djelatnost te kontakt-informacije o osoblju, radnom vremenu, adresi itd. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja iz Rijeke priredio je multimedijalni CD-ROM uz 110 godina muzejske djelatnosti u Rijeci. Lovački muzej, koji djeluje pri Hrvatskome lovačkom savezu, u svome bogatom promidžbenom materijalu priredio je i vodič kroz stalni muzejski postav na VHS-u i DVD-u na četiri jezika. Muzej suvremene umjetnosti iz Zagreba izdavač je elektroničkog kataloga *Exat 51 & New tendencies* uz izložbu održanu u Centro cultural de Cascais (Portugal, 2001.). Svojim multimedijским sadržajima na CD-ROM-u prezentira sva važna zbivanja u hrvatskoj umjetnosti 1950-ih i 1960-ih godina u Zagrebu, koji je tada bio međunarodni kulturni centar. Za taj CD-ROM Muzej je dobio Srebrnu nagradu na festivalu F@imp.2002 u Sao Paulu. Prirodoslovni muzej iz Rijeke prezentirao je sisavce riječkog područja na dvojezičnome (hrvatski i engleski jezik) multimedijском CD-ROM-u objavljenome kao četvrti svezak "Prirodoslovne biblioteke". Kabinetu grafike HAZU, koji je nastavio publicirati svoje kataloge povremenih izložaba usporedno na tiskanome i elektroničkome mediju, pridružili su se i drugi hrvatski muzeji prepoznjući mogućnosti koje im pruža novi medij. Izložbu *Varaždinske uršulinke 300 godina od dolaska u Varaždin* Gradski muzej Varaždin popratio je opsežnim katalogom na tiskanome i elektroničkome mediju, Zavičajni muzej Našice je uz izložbu *Mala sakralna arhitektura našičkog kraja*, kao i Muzej grada Koprivnice uz izložbu *Vuzem korizmeno-uskršnji običaji Podravine*, priredio katalog čija je slikovna građa pohranjena na CD-ROM-u, Arheološki muzej Istre iz Pule predstavio je kreativnu radionicu *Histrići u potrazi za blagom Istre*, ostvarenu u suradnji s Višom učiteljskom školom. Uz otvorenje povremenih izložaba renomiranih hrvatskih likovnih umjetnika, Galerija Tvornice duhana Rovinj publicirala je i prigodne CD-ROM-ove (8 kom.).

U ovom kratkom pregledu treba spomenuti i 23 nova sveska muzejske i muzeološke periodike. To su godišnjaci i zbornici s tematikom iz djelokruga stručnoga i znanstvenog rada muzeja u izdanju općih, kompleksnih muzeja (*Osječki zbornik 26 Muzeja Slavonije*,

Podravski zbornik 28 Muzeja grada Koprivnice, *Godišnjak grada Korčule* 8, *Zbornik Moslavine* 5/6 Muzeja Moslavine iz Kutine, *Godišnjak Gradskog muzeja Sisak* 3/4, *Prilozi povijesti otoka Hvara* 11 Muzeja hvarske baštine, *Senjski zbornik* 29 Gradskog muzeja Senj i Senjskoga muzejskog društva, *Glas Gradskog muzeja Karlovac* pokrenut u 2002. godini), muzejski časopisi muzeja specijaliziranih za područje arheologije (*Histria archaeologica* 31 Arheološkog muzeja Istre iz Pule, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 35, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 94 Arheološkog muzeja iz Splita), područje etnologije (*Etnološka istraživanja* 8 Etnografskog muzeja iz Zagreba, *Ethnologica dalmatica* 11 Etnografskog muzeja iz Splita), područje prirodoslovlja (*Natura croatica*, god. 12 Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja iz Zagreba) te drugih specijalnih muzeja (*Zbornik Muzeja Belišće* 2, *Lovački vjesnik* u izdanju Lovačkog muzeja Hrvatskoga lovačkog saveza). Muzejske udruge također su nastavile kontinuitet publiciranja svojih glasila (*Vjesnik muzealaca i konzervatora* 1/2 Hrvatskoga muzejskog društva, *Glasnik slavonskih muzeja*, god. 36, br. 3 Udruge muzeja istočne Hrvatske, *MG : godišnjak muzealaca i galerista Istre*, 8).

Izdanja Muzejskoga dokumentacijskog centra nastavila su pratiti suvremenu muzeološku tematiku i rad hrvatskih i inozemnih muzeja – *Informatica museologica* 33 s temom “Muzejsko upravljanje” (br. 1/2) i “Nova muzejska arhitektura” (br. 3/4), godišnjak *Muzeologija* 38 s tematikom “Ustroj i organizacija knjižnica zavičajnih muzeja u Hrvatskoj” te izvješća o radu 35 muzejskih ustanova Grada Zagreba i Zagrebačke županije tijekom 2002. godine (*Izvješća zagrebačkih muzeja*) te izvješća o radu 82 muzeja iz svih hrvatskih županija (*Izvješća hrvatskih muzeja*). *Prinove knjižnice MDC-a* nastavile su objavljivati kraće sažetke o novoj muzejskoj i muzeološkoj literaturi.

Ovogodišnji Katalog muzejskih publikacija koji prati izložbu, sadržava i popis muzejskih plakata, razglednica, kalendara te druge tiskane i netiskane građe u izdanju hrvatskih muzeja. Navedeni su i podaci s adresama, telefonskim i faks brojevima, adresama elektroničke pošte i web stranicama muzeja koju su svojim izdanjima sudjelovali na 22. izložbi.

Sve izložene publikacije, kao i publikacije prethodnih izložaba, trajno su pohranjene i dostupne u knjižnici MDC-a, kao i druge informacije koje MDC pruža kao središnja ustanova hrvatske mreže muzeja.

Snježana Radovanlija Mileusnić